

**UCHWAŁA NR XXII/181/16
RADY MIASTA GRAJEWO**

z dnia 25 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny w mieście Grajewo na lata 2016-2018

Na podstawie art.176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 163, poz. 693, poz.1045, poz. 1058, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607, poz. 1830, z 2016 r. poz. 195) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji Miejski Program Wspierania Rodziny w mieście Grajewo na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

mgr Halina Muryjas-Rząsa

Załącznik do Uchwały Nr XXII/181/16
Rady Miasta Grajewo
z dnia 25 maja 2016 r.

**MIEJSKI PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W MIEŚCIE GRAJEWO
na lata 2016 - 2018**

Grajewo 2016

Spis treści

WSTĘP	3
I. Charakterystyka mieszkańców miasta Grajewo	5
II. Podstawa prawna	9
III. Cel główny oraz cele szczegółowe.....	10
IV. Problemy związane z realizacją zadań	10
V. Analiza SWOT	13
VI. Założenia programu	14
VII. Spodziewane efekty i rezultaty programu	20
VIII. Monitoring i ewaluacja.....	21

WSTĘP

Rodzina zaliczana jest do najstarszych struktur i instytucji społecznych.¹ Priorytetem każdego z rodziców powinna być troska o należyte wychowanie potomstwa. To od nich zależy dziecięce szczęście, zdrowie, radość. Rodzicielstwo powinno być świadome, czyli każda matka i każdy ojciec musi zdawać sobie sprawę, że jest za dziecko odpowiedzialny, za jego los oraz za właściwe postępowanie wobec niego. Dziecku, by odpowiednio i dobrze się wychowywało, należy zapewnić warunki umożliwiające maksymalny rozwój oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie.² „Najkorzystniejszą sytuacją wychowawczą zarówno ze względów psychologicznych, jak i społecznych byłoby, gdyby rodzinie udało się spełniać różne, niekiedy szalenie trudne zadania, które wpisują się w naturę bycia rodzicem: matką lub ojcem. Do zadań tych zalicza się także proces przygotowania dziecka do odgrywania ról społecznych, w tym roli mężczyzny, ojca, kobiety, matki.”³

Ze względów na istniejące zagrożenia, jakie napotyka rodzina, w działaniach rządu, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej i wszystkich obywateli próba pomocy powinna być priorytetowa. W celu minimalizowania zjawisk patologicznych w rodzinach podejmowane działania powinny być skupione wokół: zapobiegania, ochrony oraz rehabilitacji i reintegracji.⁴

Rodziny, które nie potrafią poradzić sobie z potomstwem, gdy nie potrafią sprostać wymaganiom jakie stawia funkcja opiekuńczo - wychowawcza mogą poszukiwać pomocy w lokalnych instytucjach takich jak⁵: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, PCPR i sądy. W myśl pomocy rodzinom, które nie wypełniają w prawidłowy sposób w/w funkcji powstał Miejski Program Wspierania Rodziny w mieście Grajewo na lata 2016 - 2018, którego głównym celem jest: *Zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej*. Założeniem Programu jest tworzenie maksymalnych warunków umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców Grajewa. Działania w celu poprawy jakości życia rodzin będą miały charakter profilaktyczny, ochronny, zaś rodzinie zapewnione zostanie wsparcie psychologiczne oraz pomoc w zmierzeniu się z problemami jakie napotykają. Dzięki tym działaniom można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę jakości ich życia.

¹ J. Borkowski, Socjologia i psychologia społeczna. Pułtusk: 2003, s. 76.

² Z. Klimek, Profilaktyka zagrożeń w praktyce. Jelenia Góra: 2008, s. 16.

³ J. Kurzępa, Zagrożona niewinność. Zakłócenia rozwoju seksualności współczesnej młodzieży. Kraków: 2007, s. 181.

⁴ P. Szwiec, „Dzieci w seks- biznesie”. Niebieska linia: 2007. Nr 2, s. 19-22.

⁵ Z. Klimek, Profilaktyka zagrożeń w praktyce. Jelenia Góra: 2008, s. 104.

Praca z rodziną ukierunkowana będzie na wydobywanie potencjału własnego rodziny w celu poprawy jej życia, zaś pomoc instytucjonalna zapewniona zostanie, gdy rodzina nie będzie w stanie samodzielnie sprostać wymaganiom bądź problemom.

I. Charakterystyka mieszkańców miasta Grajewo

W 2015 roku Grajewo zamieszkiwało 21 499 mieszkańców. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Grajewie w roku 2015 zarejestrowanych było 1 641 osób bezrobotnych zamieszkujących na terenie miasta Grajewo. Status osoby długotrwale bezrobotnej otrzymało 991 osób, co stanowi 60,4 % wszystkich zarejestrowanych. Z osób posiadających status osoby bezrobotnej prawo do zasiłku miały 273 osoby.⁶

Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie (ocena zasobów pomocy społecznej) w roku 2015 z pomocy społecznej skorzystało 1 611 osób, co stanowi około 7,5 % wszystkich mieszkańców miasta Grajewo.

Główne powody udzielania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2015 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Powody udzielania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2015

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN
Bezrobocie	579
Ubóstwo	646
Niepełnosprawność	257
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	118
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41
Długotrwała lub ciężka choroba	133
Alkoholizm	37

Źródło: Dane własne MOPS Grajewo

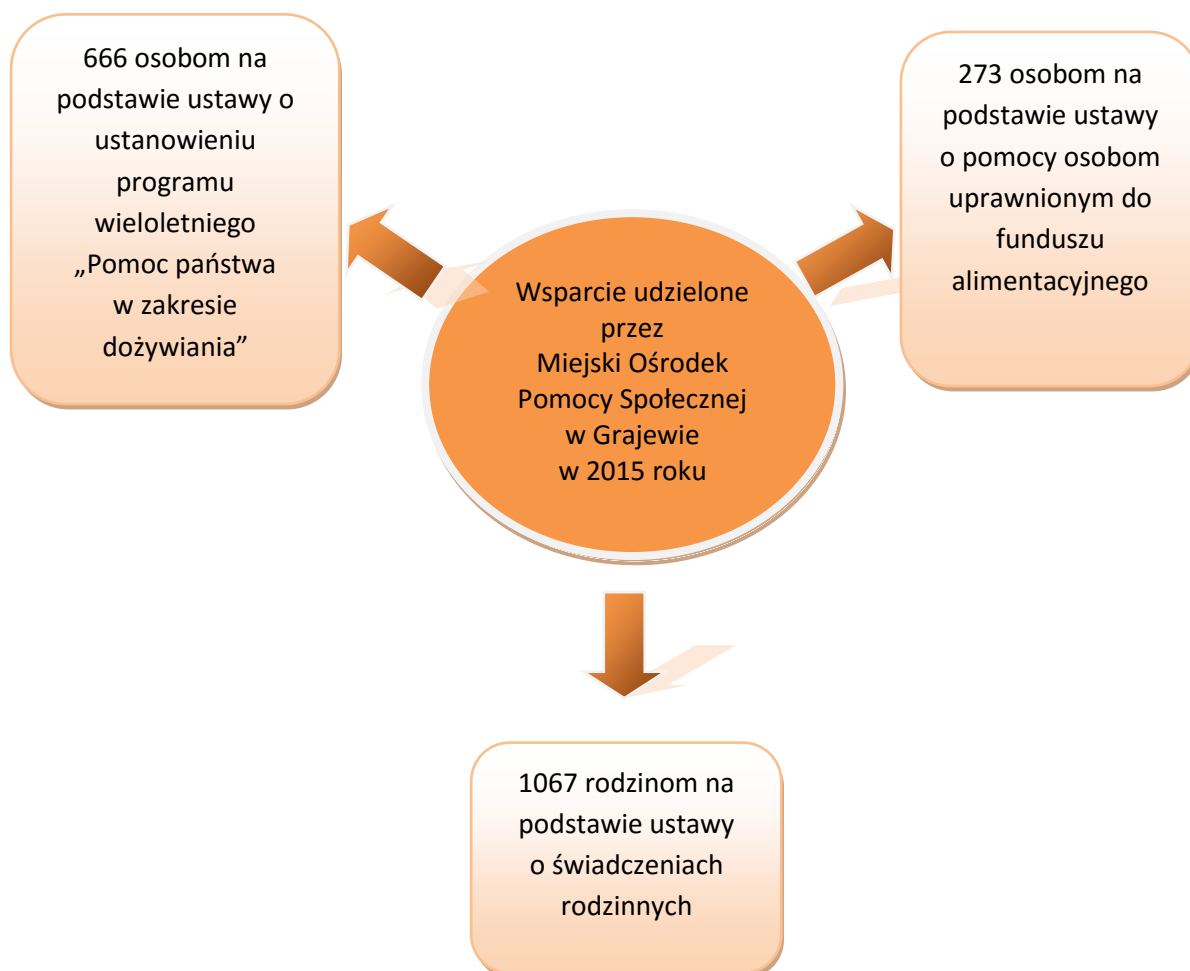
Rodziny z terenu miasta Grajewo charakteryzują się niską aktywnością społeczną i zawodową, co wynika z problemów występujących w tych środowiskach między innymi: uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym. Rodziny obok wskazanych powyżej problemów borykają się z wieloma trudnościami takimi jak samotne wychowywanie (84 rodziny) oraz wielodzietność (37 rodzin). Problem alkoholizmu oraz

⁶ Źródło: dane PUP w Grajewie

narkomanii nie jest główną przyczyną udzielenia wsparcia, jednak w wielu rodzinach problem ten występuje.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wynika, że w roku 2013 umieszczono 2 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych i 2 osoby w placówce, w 2014 roku umieszczono 1 dziecko w rodzinie zastępczej, 1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 1 dziecko w rodzinie zastępczej zawodowej oraz 5 osób w placówce, natomiast w 2015 roku umieszczono 1 osobę w placówce.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2015 udzielono wsparcia:

Rodzaje przyznawanej pomocy społecznej w latach 2013-2015

Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Zasiłki okresowe	549	1 221 951,00	543	1 164 773,00	496	1 114 382,00
Schronienie	4	5 272,00	17	8 937,00	16	16 217,00
Posiłek	775	435 955,00	771	415 588,00	737	372 688,00
Ubranie	-	-	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze	35	154 517,00	32	196 068,00	40	195 564,00
Zasiłek na pokrycie wydatków w wyniku zdarzeń losowych	2	4 500,00	4	5 500,00	-	-
Zasiłki celowe i w naturze	807	406 634,00	775	364 715,00	719	395 912,00
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	13	351 893,00	17	415 250,00	20	459 212,00

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Burmistrzu Miasta Grajewo wynika, że w roku 2013 wszczęto 64 procedury „Niebieskiej Karty”, w 2014 roku wszczęto 66 procedur, natomiast w roku 2015 wszczęto 91 procedur.

Nie można pominąć stosunkowo nowej formy wsparcia, jaką jest przydzielanie asystenta rodziny, który w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Grajewie funkcjonuje od maja 2013 roku. Asystent rodziny „przede wszystkim wspiera rodziny wychowujące dzieci w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, ale również wspiera rodziny, których dziecko przebywa w pieczy zastępczej.”⁷ Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje zadania asystenta rodziny, do których należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary w swoje

⁷ B. Kowalczyk, Modele pracy asystenta rodziny i współpracy z pracownikiem socjalnym. [Wt] Praca socjalna. Lipiec- sierpień: 2012, s. 5.

możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe. Do obowiązków asystenta w szczególności należy udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy również wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, wskazanie osobom zagrożonym marginalizacją możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego realnych dążeń. Ponadto na podstawie art. 15 wymienionej ustawy w pracy asystenta z rodziną uwzględniono również motywowanie rodziców do udziału w zajęciach grupowych, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych oraz udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności udział w zajęciach psychoedukacyjnych. W sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych. Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Grajewie współpracą z asystentem rodziny, odpowiednio na koniec każdego roku kalendarzowego, objęte były: w 2013 roku 3 rodziny, w 2014 roku 13 rodzin oraz w 2015 roku 16 rodzin.

Reasumując, rodziny objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie mają możliwość korzystania w sytuacjach tego wymagających m.in. z następujących form pomocy realizowanych przez pracowników MOPS:

- ✓ pomoc społeczna:
 - świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe),
 - świadczenia niepieniężne (posiłek, schronienie, ubranie, sprawienie pogrzebu, odpłatność za pobyt w DPS, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją, udział w programach z zakresu integracji społecznej),
- ✓ wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- ✓ pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Klubu „Zdrowie i Trzeźwość”),

- ✓ pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie),
- ✓ poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne),
- ✓ pomoc asystenta rodziny,
- ✓ świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka),
- ✓ świadczenia wychowawcze,
- ✓ świadczenia rodzicielskie,
- ✓ fundusz alimentacyjny,
- ✓ działalność Środowiskowego Domu Samopomocy i Dziennego Domu Pobytu „Klub Seniora”.

II. Podstawa prawna

Akty prawne, na podstawie których opracowano Miejski Program Wspierania Rodziny w mieście Grajewo na lata 2016 - 2018:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 575),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz. 2082 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r., poz. 382 z późn. zm.),
- Ustawa z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 157).

III. Cel główny oraz cele szczegółowe

✓ *Cel główny:*

Zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

✓ *Cele szczegółowe:*

1. Zwiększenie wydolności opiekuńczo - wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
2. Poprawa stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.
5. Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

IV. Problemy związane z realizacją zadań

Miejski Program Wspierania Rodziny opracowano przy współpracy instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, tj. MOPS, PCPR, PUP, kuratorzy sądowi, szkoły. W trakcie analizowania sytuacji w mieście Grajewo wyszczególniono:

✓ *Problem główny:*

Dysfunkcje oraz trudności rodziny w pełnieniu prawidłowej funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

✓ **Problemy szczegółowe:**

1. Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodziców bądź opiekunów.

- niezaradność życiowa,
- brak właściwych wzorców w pełnieniu roli rodzica,
- powielanie negatywnych wzorców wyniesionych z domu rodzinnego,
- zanik autorytetów, tradycji, obyczajów, wartości związanych z instytucją rodziny,
- brak hierarchii wartości,
- nieumiejętność organizacji życia rodzinnego,
- nieumiejętność organizowania pracy oraz czasu wolnego,
- nieumiejętność lub niechęć do wspólnego spędzania czasu,
- wielodzietność,
- zrzucanie odpowiedzialności za wychowanie na innych lub pozostawienie dzieci bez opieki,
- przewaga mass - mediów w wychowaniu dzieci,
- wykluczenie społeczne rodzin z powodu trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- trudności w pełnieniu prawidłowej funkcji opiekuńczo - wychowawczej spowodowane wychowaniem dzieci przez jednego rodzica/ opiekuna (euro sieroctwo, rodziny rozbite, rodzice/ opiekunowie samotnie wychowujący dzieci).

2. Choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie.

- długotrwała, przewlekła choroba w rodzinie,
- brak podejmowania leczenia,
- zaburzenia rozwojowe dzieci w rodzinie,
- zaburzenia psychiczne,
- niepełnosprawność intelektualna rodziców,
- nieuregulowana sytuacja prawna dotycząca ubezwłasnowolnienia,
- depresja,
- niski poziom umiejętności opiekuńczych rodziców/ opiekunów nad dzieckiem niepełnosprawnym lub zaburzonym,
- niska umiejętność przekazywania prawidłowych wzorców funkcjonowania w społeczeństwie.

3. Uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie.

- niechęć do podjęcia terapii i leczenia,
- niska świadomość na temat środków odurzających,
- brak umiejętności rozwiązywania problemów - „ucieczka” w uzależnienia,
- nieświadome wchodzenie w uzależnienie członków rodziny,
- wchodzenie w konflikty z prawem,
- zaniedbywanie i nie wywiązywanie się z funkcji opiekuna/ rodzica,
- zły wzorzec przekazywany dzieciom powodujący demoralizację,
- życie w wirtualnym świecie - uzależnienia od mass - mediów,
- nieświadomość uzależnienia.

4. Bezrobocie w rodzinie.

- długotrwałe bezrobocie pełnoletnich członków rodziny,
- niskie dochody rodziny powodujące ubóstwo i zadłużenia,
- trudne warunki socjalno - bytowe,
- nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym,
- niechęć oraz lęk przed zmianą.

5. Niska świadomość rodziny o roli podmiotów udzielających pomocy.

- traktowanie OPS jako instytucji wsparcia finansowego (brak korzyści duchowych),
- słaba wiedza o usługach świadczonych przez OPS i inne podmioty działające na rzecz rodziny,
- ograniczony dostęp do usług związanych z doradztwem zawodowym, prawnym,
- niechęć współpracy z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny,
- niska świadomość rodzin o roli asystenta rodziny,
- brak otwarcia na pomoc specjalistów (niska świadomość o własnych problemach, potrzebach, możliwościach),
- wstyd przed wizytą w poradni np. psychologicznej,
- niski poziom wiedzy rodzin o możliwości korzystania z rodzin wsparcia,
- niewiedza o konsekwencjach związanych z przeżytymi traumami.

6. Przemoc w rodzinie.

- przestępstwa przeciwko funkcjonowaniu rodziny (zniszczenia mienia, kradzieże, przemoc, zaniedbanie),

- konflikty z prawem,
- niski poziom wiedzy ludzi o możliwości złożenia wniosku o ściganie przeciwko osobom najbliższym,
- niski poziom wiedzy ofiar przestępstw na temat związany z procedurą „Niebieskiej Karty”
- sytuacja przemocowa w rodzinie powodująca niedostosowanie społeczne dzieci, demoralizację.

V. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ większa liczba specjalistów i dostęp do instytucji, ➤ wprowadzenie funkcji asystenta rodziny, ➤ otwartość instytucji na pomoc rodzinie, ➤ lepszy przepływ informacji dotyczących możliwości udzielania pomocy, ➤ dogodne godziny pracy urzędów i instytucji, ➤ wzrost kompetencji pracowników, ➤ powołanie ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci, ➤ wsparcie ze strony organizacji pozarządowych, ➤ lepszy przepływ informacji między organizacjami, ➤ zwiększenie dostępności bezpłatnych ofert kulturalnych, ➤ rozwijanie działalności charytatywnej, organizowanie wypoczynku, paczek świątecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna ilość środków finansowych, ➤ brak chęci współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości instytucji, ➤ bierność rodzin, ➤ niska świadomość mieszkańców na temat pomocy rodzinom, ➤ brak chęci do zmiany swojej trudnej sytuacji rodzinnej, ➤ złe wzorce rodzinne, ➤ ubóstwo.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych, ➤ szybka wykrywalność patologii, ➤ aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozszerzenie liczby podmiotów pracujących z rodziną, ➤ podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami, ➤ wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych, ➤ zintegrowanie i systematyczne działania różnych podmiotów na rzecz rodzin, ➤ szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny, ➤ pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych, ➤ posiadane doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rodzin, ➤ doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, ➤ realizacja programów profilaktycznych, ➤ integracja społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak pewności finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe), ➤ stereotypowe postrzeganie OPS jako instytucji przyznającej świadczenia, ➤ rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy, ➤ wysoki poziom ubóstwa rodzin, rosnące koszty utrzymania rodziny, ➤ uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ➤ wzrost żądań klientów OPS, ➤ bierna postawa klientów w kwestii zmiany swojej sytuacji życiowej, ➤ przyzwolenie społeczne na istniejące już patologie.

VI. Założenia programu

Adresaci

- Rodziny dysfunkcyjne, w których występują trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,

- Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, wobec których istnieje prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej na czas potrzebny rodzinie do wyjścia z trudności,
- Rodziny, którym władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej bądź w placówkach opiekuńczo - wychowawczych oraz rodziny, które otrzymały nadzór kuratora.

Termin realizacji oraz harmonogram Programu

- **termin realizacji:** 1 stycznia 2016 roku - 31 grudnia 2018 roku,
- **harmonogram:** Działania zaplanowane w Programie będą realizowane w latach 2016-2018.

Realizacja

<u>Działania</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Wskaźniki</u>
1. Zwiększenie wydolności opiekuńczo - wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.		
- Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, w których istnieje prawdopodobieństwo umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, - Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, - Świetlice, - Urząd Miasta, - Zespół Kuratorski, - Sąd Rodzinny, - Policja, - Organizacje Pozarządowe, - NZOZ, - Szkoły - KZiT	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba asystentów rodziny pracujących na terenie miasta Grajewo, -liczba dzieci jakie korzystają z wypoczynku, - liczba programów profilaktycznych, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych, - liczba udzielonych

<p>asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających w razie zdiagnozowanych potrzeb, - Współpraca ze środowiskiem lokalnym, Sądem, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi, - Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, - Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem, - Realizacja programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin, - Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji 	<p>- MKRPA.</p>	<p>konsultacji i porad.</p>
--	-----------------	-----------------------------

<p>opiekuńczo - wychowawczej, - Tworzenie i rozwój dziennych ośrodków wsparcia w razie zdiagnozowanych potrzeb, - Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.</p>		
<p>2. Poprawa stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.</p>		
<p>- Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych, - Organizowanie usług opiekuńczych, - Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Pielęgniarki środowiskowe, - NZOZ, - Organizacje Pozarządowe, - Dienne Ośrodki Wsparcia, - Urząd Miasta.</p>	<p>- liczba rodzin, w których występuje niepełnosprawność, - liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których występuje niepełnosprawność lub zaburzenia rozwojowe dzieci.</p>
<p>3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień.</p>		
<p>- Organizowanie grup wsparcia, - Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z</p>	<p>- Poradnia Terapii Uzależnień, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,</p>	<p>- liczba osób korzystających z grup wsparcia, - liczba osób jakie podjęły terapię w poradni,</p>

<p>uzależnieniem i współuzależnieniem przez terapeutów oraz pracowników socjalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programów profilaktycznych, -Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Współpraca z poradnią terapii uzależnień, - Motywowanie do podjęcia leczenia w poradni leczenia uzależnień na rzecz minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia przez asystentów i pracowników socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta Grajewo, - Świetlice, - Organizacje Pozarządowe - Szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizowanych programów profilaktycznych, - liczba rodzin objętych wsparciem, w których występuje problem uzależnienia i/lub współuzależnienia.
<p>4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Reintegracja społeczno-zawodowa nieaktywnych zawodowo członków rodziny w Centrum Aktywnej Integracji, - Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, - Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów 	<ul style="list-style-type: none"> - Grajewskie Centrum Aktywnej Integracji, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowy Urząd Pracy, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Ochotniczy Hufiec Pracy, - Organizacje Pozarządowe, - instytucje szkoleniowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób skierowanych do Centrum Aktywnej Integracji.

spowodowanych bezrobociem w rodzinie.		
5. Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy.		
<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny, - Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, - Upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań we współpracy ze specjalistami przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta Grajewo, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Sąd Rodzinny, - NZOZ, - Szkoły, - instytucje kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.		
<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie dotkniętej przemocą w rodzinie, - Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, - Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta Grajewo, - Poradnia Leczenia Uzależnień, - Policja, - Sąd Rodzinny, - Zespół kuratorski, - Prokuratura, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie, - liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Szkoły.	
--	---	--

Realizatorzy:

Podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, w szczególności:

- Urząd Miasta;
- szkoły, przedszkola;
- Komenda Powiatowa Policji w Grajewie;
- Grajewskie Centrum Kultury;
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna;
- służba zdrowia;
- organizacje pozarządowe;
- Kościół;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie;
- Sąd Rejonowy w Grajewie;
- Koordynator Miejskiego Programu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Grajewie.

Finansowanie

- Środki własne miasta, w tym środki przeznaczone na działalność Miejskiej Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi,
- Środki budżetu Państwa i województwa przeznaczone na realizację programów,
- Środki z funduszy pomocowych, Unii Europejskiej i inne środki zewnętrzne.

VII. Spodziewane efekty i rezultaty programu

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi,
- Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- Poprawa sytuacji dzieci w rodzinie,
- Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych,
- Podniesienie świadomości rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,

- Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- Upowszechnianie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na rzecz rodziny,
- Uwrażliwienie i zaktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,
- Stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Koordynator Programu będzie w terminie do 31 marca każdego roku, sporządzał sprawozdanie rzeczowo -finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Koordynator Programu będzie odpowiedzialny za monitorowanie Programu raz na rok na podstawie analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu, w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji i podmiotów.

1. Monitoring i ewaluację Programu będzie prowadzić Koordynator Programu.
2. Raz w roku Koordynator Programu składać będzie Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu.
4. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Powstałe zmiany Koordynator Programu będzie przedstawiał Radzie Miasta do zatwierdzenia.
5. Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona po zakończonej realizacji celem uzyskania informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu w realizacji celów Programu.